

Załącznik nr 1
do uchwały nr 14/2008
KRSKO z dnia 24 listopada 2008 r.

**Informacja
o działalności
Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach
za okres
od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku**

**CZĘŚĆ I
OGÓLNA INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KOLEGIUM**

1. Podstawa i zakres działania Kolegium.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach (zw. dalej Kolegium lub SKO) jest państwową jednostką budżetową.

Podstawę prawną działania Kolegium stanowi:

- ustawa z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (Dz. U. z 2018 r., poz. 570)

- oraz rozporządzenia wydane w oparciu o delegację ustawową.

Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą samorządowe kolegia odwoławcze są organami wyższego stopnia w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości samorządu terytorialnego, właściwymi do rozpatrywania w szczególności:

- odwołań od decyzji,

- zażaleń na postanowienia,

- żądań wznowienia postępowania lub stwierdzenia nieważności decyzji w trybie uregulowanym przez przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775 tj., zw. dalej – k.p.a.) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r., poz. 2383 tj., zw. dalej – Op),

- w innych sprawach na zasadach określonych w odrębnych ustawach.

Obszar właściwości miejscowej Kolegium obejmuje, zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie obszarów właściwości samorządowych kolegiów odwoławczych (Dz. U. z 2003 r., nr 198, poz. 1925), powiaty: będziński, bieruńsko-lędziński, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, tarnogórski i wodzisławski oraz miasta na prawach powiatu: Bytom, Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Gliwice, Jastrzębie-Zdrój, Jaworzno, Katowice, Mysłowice, Piekary Śląskie, Ruda Śląska, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Świętochłowice, Tychy, Zabrze i Żory wraz z gminami znajdującymi się na tym obszarze.

Rozstrzygając sprawy indywidualne w składach trzyosobowych, Kolegium związane jest wyłącznie przepisami obowiązującego prawa.

2. Obsada kadrowa Kolegium.

2.1. Kolegium składa się z 64 członków: 36 etatowych i 28 pozaetatowych.

Liczba członków etatowych posiadających wykształcenie:		
wyższe prawnicze: 34	wyższe administracyjne: 2	
Liczba członków pozaetatowych posiadających wykształcenie :		
wyższe prawnicze: 22	wyższe administracyjne: 5	wyższe inne: 1

Wśród etatowych członków Kolegium:

- dwie osoby posiadają tytuł profesora zwyczajnego,
- sześć osób posiada tytuł doktora nauk prawnych,
- jedna osoba ukończyła aplikację sędziowską,
- dwanaście osób ukończyło aplikację radcowską.

Wśród członków pozaetatowych:

- dwie osoby posiadają tytuł doktora nauk prawnych,
- jedenaście osób ukończyło aplikację radcowską.

W okresie sprawozdawczym w obsadzie personalnej Kolegium nastąpiły następujące zmiany:

1. W styczniu 2024 pozaetatowy członek kolegium Pani Anna Gwizdal-Świętoń złożyła na ręce Prezesa Kolegium pismo o zmianę charakteru członkostwa z członka pozaetatowego na członka etatowego. Prezes po pozytywnym zaakceptowaniu wniosku i rekomendacji Zgromadzenia Ogólnego Członków Samorządowego Kolegium Odwoławczego, zwrócił się z wnioskiem do Premiera o powołanie jej na stanowisko etatowego członka kolegium. Pani Anna Gwizdal-Świętoń została z dniem 1 marca 2024 roku powołana na stanowisko etatowego członka kolegium
2. Z dniem 22 kwietnia 2024 roku Pani Grażyna Manjura-Niškiewicz etatowy członek kolegium odeszła na emeryturę ,jednocześnie zwróciła się z prośbą do Prezesa Kolegium o zmianę charakteru członkostwa z członka etatowego na członka pozaetatowego. Po pozytywnej rekomendacji Zgromadzenia Ogólnego Członków, Prezes Kolegium wystąpił do Premiera o powołanie jej na stanowisko pozaetatowego członka kolegium. Pani Manjura-Niškiewicz została powołana na stanowisko pozaetatowego członka kolegium z dniem 22 kwietnia 2024 roku.
3. Prezes Kolegium w dniu 16 maja ogłosił konkurs na kandydata na etatowego członka Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach. Po przeprowadzonym postępowaniu konkursowym i pozytywnej rekomendacji Zgromadzenia Ogólnego Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach, Prezes Kolegium wystąpił z wnioskiem do Premiera o powołanie na stanowisko etatowego członka kolegium Pana Łukasza Zygmunta. Pan Łukasz Zygmunt został powołany z dniem 1 września 2024 roku.

2.1 Na dzień 31 grudnia 2024 roku Kolegium liczyło 36 członków etatowych i 28 członków pozaetatowych.

2.2. Biuro Kolegium składa się z 28 etatów:

Kierownik Biura	1 etat
Główny Księgowy	1 etat
Pozostali pracownicy biura	26 etatów (w tym 2 osoby po 0,75 etatu)

Wyższe wykształcenie posiada 21 osób zatrudnionych w Biurze Kolegium.

2.3. Członkowie Kolegium w okresie sprawozdawczym publikowali prace naukowe, monografie, rozprawy, artykuły naukowe, referaty na konferencje naukowe m.in.:

1) Ewa Śladkowska, Wymogi i uchybienia związane z oznaczeniem strony decyzji w ogólnym postępowaniu administracyjnym, *Roczniki Administracji i Prawa*, ISSN 1644-9126, e-ISSN 2720-7552, 2024, Tom 24, Nr 1, s. 155-175.

2) Ewa Śladkowska, Ewaluowanie trwałości decyzji (w:) *Stosowanie prawa administracyjnego: księga jubileuszowa Profesora Andrzeja Matana*. Grzegorz Łaszczyca (red.), 2024, Warszawa, Wolters Kluwer Polska, ISBN 978-83-8358-093-7, s. 978-989.

3) Ewa Śladkowska, Termin do złożenia wniosku o rejestrację pojazdu w przypadku nabycia pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w drodze spadku. Uwagi de lege lata i de lege ferenda, *Roczniki Administracji i Prawa*, ISSN: 1644-9126E-ISSN: 2720-7552, Tom: 4, Nr: XXIV, 2024, s. 259 – 277.

4) Tomasz Gwóźdź „Co dalej z opodatkowaniem budowli? Kilka uwag po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 lipca 2023 r., sygn. akt SK 14/21”, „Krytyka Prawa. Niezależne Studia nad Prawem”, ISSN 2080-1084, e-ISSN 2450-7938, Nr 3/2024, s. 152-166

5) J. Glumińska-Pawlic, T. Gwóźdź, „Management of Municipal Waste during the Geopolitical Crisis from the Point of View of the Commune Budget in Poland”, „*Studia Iuridica Lublinensia*”, ISSN 1731-6375, e-ISSN 2449-8289, nr 2/2024, s. 45-56,

6) A. Brzenk, T. Gwóźdź, „Constitutional aspects of the state budget procedure in Poland : analysis of the example of the 2024 budget” „*Roczniki Administracji i Prawa*, ISSN 1644-9126, e-ISSN 2720-7552, nr 3/2024, s. 43-58,

7) T. Gwóźdź, D. Kołodziej, „Fiscal sustainability - a comparative approach”, „*Roczniki Administracji i Prawa*, ISSN 1644-9126, e-ISSN 2720-7552, Nr 1/2024, s. 115-132

8) J. Glumińska-Pawlic, T. Gwóźdź, „Nowe obciążenia publicznoprawne a zasada zaufania do państwa i tworzonego prawa”, „*Instytucje prawa finansowego a wartości konstytucyjne. Księga dedykowana Profesor Teresie Dębowskiej-Romanowskiej*”, Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, s. 49-63,

9) G. Łaszczyca, *Stosowanie prawa administracyjnego: księga jubileuszowa Profesora Andrzeja Matana -redakcja naukowa*, Wolters Kluwer Polska/ 978-83-8358-093-7,

10) G. Łaszczyca, Tryb (technika) działania organu kolegiального w postępowaniu administracyjnym [w:] *Stosowanie prawa administracyjnego: księga jubileuszowa Profesora Andrzeja Matana*, Wolters Kluwer Polska/ 978-83-8358-093-7, strony: 624-638,

11) G. Łaszczyca, *Ochrona informacji niejawnych. Komentarz*, Wolters Kluwer Polska/9788383582795, strony: 43-49

12) G. Łaszczyca, A. Matan, *Samorządowe akty zajęcia stanowiska jako forma aktów nadzoru nad samorządem terytorialnym [w:] Uczniowie jednego Mistrza. Klasyczne instytucje postępowania administracyjnego w dobie przemian. Księga jubileuszowa Profesorów Wojciecha Chróścielewskiego i Jana Pawła Tarno*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego/ 978-83-8331-463-1 strony: 345-373,

- 13) W. Szafrńska, Zmiany w przepisach o karach pieniężnych za niepowiadomienie o zbyciu lub nabyciu pojazdu jako przykład niedopracowanej legislacji, *Radca Prawny: zeszyty naukowe*/ ISSN 2392-1943/ Nr 2, strony: 55-67,
- 14) W. Szafrńska, Przywracanie pasa drogowego do poprzedniego stanu użyteczności w przypadku posiadania stosownego zezwolenia na zajęcie, *Studia Iuridica Toruniensia*/ISSN 1689-5258, e-ISSN 2391-7873 / tom 34, strony: 187-208,
- 15) W. Szafrńska, Opłata za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności a aktualizacja opłaty z tytułu użytkowania wieczystego (uwagi na tle art. 21 ustawy z 20.07.2018 r.), *Przegląd Prawa Publicznego* / ISSN 1896-8996/ nr 3, strony: 110-125,
- 16) W. Szafrńska, Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności na podstawie ustawy z 20.07.2018 r. w orzecznictwie samorządowych kolegiów odwoławczych: wybrane problemy [w:] *Stosowanie prawa administracyjnego: księga jubileuszowa Profesora Andrzeja Matana*, Wolters Kluwer Polska/ 978-83-8358-093-7, strony: 956-969
- 17) J. Glumińska - Pawlic, Lidia Zacharko *Prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w teorii i praktyce orzeczniczej*, [w] *Stosowanie prawa administracyjnego. Księga jubileuszowa Profesora Andrzeja Matana*, Wolters Kluwer, s. 235-243, ISBN 978-83-8358-093-7,
- 18) J. Blicharz, L. Zacharko, Wdrażanie technologii sztucznej inteligencji w administracji publicznej: kilka refleksji [w] *Administracja publiczna wobec przemian XXI wieku: księga jubileuszowa Profesora Jerzego Korczaka*, E- wydawnictwo, Prawnicza, Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego, s. 349 – 356, ISBN 978-83-6816900-3,
- 19) L. Zacharko, *Nauka o administracji – refleksje Katowickiej Szkoły Administratywistów* [w] *Założenia Nauki administracji*, Wolters Kluwer, s. 121-129, ISBN 978-83-8358- 322-8, ISSN 1897-4392
- 20) J. Glumińska - Pawlic, L. Zacharko, Środki publiczne dla partii politycznych a odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w Polsce, *Gubernaculum et Administratio: Czeskie i polskie ustrojoznawstwa: przeszłość i teraźniejszość*, półrocznik Wydziału Prawa i Ekonomii UJD, s. 70-83, ISSN czasopisma 1730-2889, e-ISSN czasopisma 2719-7360,
- 21) J. Blicharz, L. Zacharko, Wdrażanie nowoczesnych technologii informatycznych w administracji publicznej – kilka refleksji, *Gubernaculum et Administratio*, półrocznik Wydziału Prawa i Ekonomii UJD, s. 9-19, ISSN czasopisma 1730-2889, e-ISSN czasopisma 2719-7360,
- 22) J. Glumińska - Pawlic, L. Zacharko, Tajemnica skarbowa a prawo do prywatności [w] *Prawna ochrona danych w erze cyfrowej*, Wydawnictwo UJD, s. 13-28, ISBN 978-83-67984-04-1,
- 23) J. Glumińska - Pawlic, L. Zacharko, Rejestry publiczne i ich funkcje. Ograniczenia jawności działań administracji publicznej [w] *Prawna ochrona danych w erze cyfrowej*, Wydawnictwo UJD, s. 87-98, ISBN 978-83-67984-04-1,
- 24) L. Zacharko, Ewelina Żelasko – Makowska, Nadzór i kontrola państwowa nad samorządem terytorialnym [w] *Konstytucyjny system organów Rzeczypospolitej Polskiej*, C.H. BECK, s. 183-207, ISBN 978-83-8356-753-2,
- 25) J. Blicharz, L. Zacharko *W trosce o dobro wspólnoty lokalnej – innowacyjne rozwiązania w zakresie przedsiębiorczości komunalnej* [w] *W trosce o dobro wspólnoty i jednostki - zagadnienia administracyjnoprawne. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Zofii Duniewskiej*, Wolters Kluwer, s.13-30, ISBN(WK) - 978-83-8358-685-4, ISBN (WUŁ)-978-83-8331-473-0, e-ISSN (WUŁ)-978-83-8331-474-

- 26) J. Glumińska – Pawlic, L. Zacharko, Kilka refleksji na temat związków prawa administracyjnego i prawa finansowego, Prawo administracyjne jako miejsce spotkań. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Jerzemu Supernatowi [w] Prace Naukowe Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego – seria e- Monografie nr 222, s. 347-358, ISBN 978-83-68169-06-5, ISBN 978-83-68169-07-2, ISBN 978-83-68169-08-9,
- 27) J. Blicharz, Lidia Zacharko, Partycypacja społeczna w obecnym i przyszłym modelu współzarządzania publicznego – problemy i wyzwania [w] Prawo administracyjne jako miejsce spotkań. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Jerzemu Supernatowi [w] Prace Naukowe Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego – seria e- Monografie nr 222, s. 625-642, ISBN 978-83-68169-06-5, ISBN 978-83-68169-07-2, ISBN 978-83-68169-08-9.

2.4. Członkowie Kolegium w okresie sprawozdawczym uczestniczyli w konferencjach i seminariach m.in.:

- 1) Konferencja Naukowa Współczesne wyzwania w administracji publicznej i w biznesie, Organizator: Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach we współpracy z Urzędem Statystycznym w Rzeszowie, Polskim Instytutem Kontroli Wewnętrznej Spółka z o.o., Wydawnictwo UWM w Olsztynie, Miejsce konferencji – Katowice, 25 marca 2024 r., Referat : Jakość usług wyzwaniem dla administracji publicznej – kilka refleksji na kanwie francuskich rozwiązań prawnych.
- 2) IX Podkarpackie Forum Audytu Skuteczność i efektywność audytu wewnętrznego Organizator: Instytut Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego we współpracy z Urzędem Statystycznym w Rzeszowie, Polskim Instytutem Kontroli Wewnętrznej Spółka z o.o., Stowarzyszeniem Certyfikowanych Auditorów i Specjalistów ds. Kontroli Wewnętrznej w Warszawie, Małopolską Uczelnią Państwową im. W. Pileckiego w Oświęcimiu oraz radcowie prawni R. Kozioł i S. Hady Głowiak. - Miejsce konferencji – Rzeszów / on- line/, 19 kwietnia 2024 r.
- 3) III Seminarium czasopisma EUNOMIA oraz Studenckich Kół Naukowych Konstruowanie społeczeństwa wiedzy w aspekcie aktywności studenckich kół naukowych, Organizator - Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu – INS, 15 maja 2024 r.
- 4) Seminarium Naukowe Koła Naukowego- Administratywista - Organizator - Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu – INS - Data- 17 maja 2024 r.
- 5) Administracja publiczna wobec procesów zmian w XX wieku - Organizator: Instytut Nauk Administracyjnych Wydziału Prawa , Administracji i Ekonomii UW r – Wrocław 14 czerwca 2024 r.
- 6) XXVII Zjazd Katedr, Zakładów, Badaczy Indywidualnych i Zespołów Badawczych pt. Filozofia prawa administracyjnego, Organizator: Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie, 22 września 2024 r. – 25 września 2024 r., referat Publiczne prawa podmiotowe we współczesnej doktrynie niemieckiego prawa administracyjnego
- 7) 66 Zjazd Katedr i Zakładów Prawa Konstytucyjnego pt. Konstytucyjne determinanty finansów publicznych w Polsce a praktyka ustrojowa - Organizator : Katedra Prawa Ustrojowego i Porównawczego UJ – Częstochowa, 25 września - 27 września 2024 r.,
- 8) XIV Łódzkie Spotkania Prawnicze 2024 r pt. Oblicza dyskrecjonalności w przestrzeni administracji publicznej, referat O swobodzie dodawania klauzul dodatkowych do decyzji uznaniowych w prawie niemieckim, Organizator: Katedra Prawa Administracji i Nauki

o Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, Miejsce konferencji – Wydział Prawa i Administracji UŁ, 22 listopada 2024 r.

9) Prawo administracyjne jako miejsce spotkań. Konferencja z okazji jubileuszu prof. Jerzego Supernata. Organizator : Instytut Nauk Prawnych Uniwersytetu Wrocławskiego. Miejsce konferencji siedziba Uniwersytetu Wrocławskiego, 9 grudnia 2024 r.

10) System sądownictwa administracyjnego w Polsce – pytania o potrzebę zmian i kierunki rozwoju, Wydział Prawa i Administracji UŚ, Katowice, 10 maja 2024 r., referat Właściwość sądów administracyjnych – potrzeba modyfikacji ?

3. Lokal i wyposażenie Kolegium.

Siedziba Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach mieści się w budynku przy ul. Henryka Dąbrowskiego 23 w Katowicach. Budynek ten jest własnością Województwa Śląskiego, a Samorządowe Kolegium Odwoławcze zajmuje II piętro budynku oraz jedno pomieszczenie piwniczne - o łącznej powierzchni 1 119,45 m². W osobnych pomieszczeniach, na zajmowanym przez SKO piętrze, znajdują się serwerownie, w których są zainstalowane serwery obsługujące wewnętrzną sieć komputerową, urządzenia zabezpieczające oraz zainstalowana jest centrala telefoniczna obsługująca wewnętrzną sieć telefoniczną Kolegium.

Stanowiska pracy wyposażone są w sprzęt komputerowy, drukarki oraz skanery służące do skanowania dokumentów w celu ich archiwizacji. W wydzielonych pomieszczeniach znajdują się kserokopiarki oraz niszczarki dokumentów. Pozaetatowi członkowie kolegium korzystają z pomieszczenia, w którym są dla nich urządzone stanowiska pracy wyposażone w komputery.

Sytuacja lokalowa Kolegium jest trudna. Od lat Kolegium boryka się z brakiem miejsca na archiwum akt, a obecnie brakuje już miejsca na przechowywanie niezbędnych materiałów eksploatacyjnych do urządzeń biurowych czy środków czystości. Część pomieszczeń biurowych została zaadaptowana i pełni rolę archiwum.

W okresie sprawozdawczym zakupiono: samochód osobowy marki Dacia – wykorzystywany do transportu korespondencji wysyłanej głównie do organów I instancji, urządzenie do nagrywania oraz archiwizowania zgłoszeń sygnalistów, komputer stacjonarny, laptop oraz ergonomiczne fotele do pracy przy komputerach – zgodnie z zaleceniami zakładowego inspektora bhp.

CZEŚĆ II

1. Liczba spraw ujętych w ewidencji ogółem w roku objętym informacją	15 817
W tym spraw :	
1.1. pozostałych w ewidencji z okresu poprzedniego ¹ (łącznie sprawy administracyjne i sprawy z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych)	1 669
1.2. wpływ w roku objętym informacją	14 148

2. Rodzaje spraw, które wpłynęły w roku objętym informacją²

2.1. Liczba spraw administracyjnych – ogółem

12 096

Lp.	Określenie rodzaju spraw	Liczba spraw
1.	objęte proceduralnie przepisami Ordynacji podatkowej	2 331
2.	działalność gospodarcza	15
3.	planowanie i zagospodarowanie terenu	483
4.	pomoc społeczna, świadczenia rodzinne i zaliczka alimentacyjna, oświata (stypendia, pomoc materialna itd.), dodatki mieszkaniowe, sprawy socjalne	4 102
5.	gospodarka nieruchomościami (bez opłat za wieczyste użytkowanie), przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, prawo geodezyjne i kartograficzne	378
6.	ochrona środowiska, ochrona przyrody i ochrona zwierząt, odpady i utrzymanie porządku i czystości w gminach	1 627
7.	prawo wodne	65
8.	rolnictwo, leśnictwo, rybactwo śródlądowe, łowiectwo	22
9.	handel, sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych	29
10.	prawo o ruchu drogowym, drogi publiczne, transport drogowy	2326
11.	prawo górnicze i geologiczne	10
12.	egzekucja administracyjna	126
13.	inne, pozostałe, w tym skargi i wnioski rozpatrywane w trybie Działu VIII KPA	582

2.2. **Sprawy podlegające rozpatrzeniu w trybie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2023, poz. 259, zw. dalej jako Ppsa)³** 1482

2.3. Liczba spraw z zakresu aktualizacji opłat za użytkowanie wieczyste. 570

2.4. Liczba postanowień sygnalizacyjnych 0

CZĘŚĆ III
ZAŁATWIENIE SPRAW ADMINISTRACYJNYCH

1. Liczba spraw załatwionych ogółem w roku objętym informacją **13864**

LP.	Określenie rodzaju rozstrzygnięć ⁴	Liczba spraw
1.	Akty wydane przez SKO jako organ II instancji W tym Akty wydane przez SKO w trybie 127 § 3 KPA oraz jako organ II instancji zgodnie z art. 221 OP	8 352 1
2.	Akty wydane przez SKO jako organ I instancji - sposób rozstrzygnięcia ⁵	989
3.	Postanowienia wydane przez SKO w wyniku rozpatrzenia zażaleń i ponagleń na bezczynność organu I instancji W tym uznające zażalenia i ponaglenia za uzasadnione	167 48
4.	Akty wydane przez SKO po rozpatrzeniu w trybie Ppsa W tym sprzeciwy	1 537 24
5.	Pozostałe ⁶	2 819

1.1. Informacja o sposobie załatwiania spraw przez SKO jako organ II instancji **8352**

LP.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Decyzje / postanowienia utrzymujące w mocy zaskarżone decyzje (art. 138 § 1 pkt 1 KPA oraz art. 233 § 1 pkt 1 OP)	3 969
2.	Decyzje / postanowienia uchylające decyzje organu I instancji i orzekające co do istoty sprawy oraz uchylające decyzje organu I instancji i umarzające postępowanie (art. 138 § 1 pkt 2 Kpa oraz art. 233 § 1 pkt 2 OP)	1 585
3.	Decyzje / postanowienia uchylające decyzje organu I instancji i przekazujące sprawy do ponownego rozpatrzenia (art. 138 § 2 Kpa art. 233 § 2 OP)	1 916
4.	Decyzje / postanowienia umarzające postępowanie odwoławcze (art. 138 § 1 pkt 3 Kpa oraz art. 233 § 1 pkt 3 OP)	51
5.	Pozostałe	831

1.2. Informacja o sposobie załatwiania przez SKO jako organ I instancji **989**

LP.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Postanowienia o wznowieniu postępowania i wyznaczeniu organu właściwego do jego przeprowadzenia (art. 150 § 2 Kpa oraz art. 244 § 2	0
2.	Decyzje / postanowienia o odmowie wznowienia postępowania (art. 149 § 3 Kpa oraz art. 242 § 3 OP)	6
3.	Decyzje / postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji (art. 61a kpa oraz art. 165a OP, art. 140 § 1	18
4.	Decyzje / postanowienia stwierdzające nieważność decyzji organu I instancji oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa (art. 156 § 1 Kpa oraz art. 247 § 1 OP)	355
5.	Decyzje / postanowienia o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji (art. 158 § 1 Kpa oraz art. 248 § 3 OP)	41
6.	Decyzje / postanowienia odmawiające uchylecia decyzji po wznowieniu postępowania (art. 151 Kpa oraz art. 245 OP)	8
7.	Decyzje uchylające i rozstrzygające o istocie sprawy oraz decyzje stwierdzające wydanie decyzji przez organ I instancji z naruszeniem prawa wydane po wznowieniu postępowania (art. 151 Kpa oraz art. 245 OP)	18
8.	Decyzje / postanowienia umarzające postępowanie prowadzone w I instancji przez SKO (art. 105 § 1 Kpa oraz art. 208 OP)	32
9.	Pozostałe	511

2. Liczba spraw administracyjnych pozostałych do załatwienia przez SKO w roku objętym informacją.¹⁷ **1 274****CZĘŚĆ IV****Załatwianie spraw z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowych**

LP.	Określenie rodzaju rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Liczba spraw z zakresu opłat za użytkowanie wieczyste załatwionych w roku objętym informacją ogółem W tym ugody	376 4
2.	Odpowiedź na skargę do WSA	0
3.	Liczba wniesionych sprzeciwów od orzeczeń SKO	100

4.	Liczba spraw pozostałych do załatwienia przez SKO	203
----	---	-----

CZĘŚĆ V
SKARGI DO SĄDU ADMINISTRACYJNEGO

SPRAWY PROWADZONE PRZEZ SKO W TRYBIE PPSA

1.	Liczba spraw w roku objętym informacją ogółem w tym :	1 537
1.1	Liczba skarg na decyzję i postanowienia SKO skierowanych do WSA w roku objętym informacją, ogółem Wskaźnik zaskarżalności ⁸	1 161 14%
1.2	Liczba skarg na bezczynność SKO skierowana do WSA	4
1.3	Liczba skarg uwzględniona przez SKO we własnym zakresie w trybie art. 54 § 3 Ppsa	10
1.4	Liczba skarg kasacyjnych na orzeczenia WSA (w tym zażaleń na postanowienia skierowane przez SKO do NSA)	218
1.5	Liczba innych spraw prowadzonych przez SKO w trybie określonym przepisami Ppsa do WSA ⁹	120
1.6	Sprzeciwy	24

**SKARGI NA AKTY I CZYNNOCI KOLEGIUM ROZPATRZONE PRZEZ
WOJEWÓDZKI SĄD ADMINISTRACYJNY PRAWOMOCNYMI ORZECZENIAMI
W ROKU OBJĘTYM INFORMACJĄ:**

Liczba orzeczeń WSA w roku objętym informacją ogółem -

w tym:

L.p.	Rodzaj rozstrzygnięcia	Liczba spraw
1.	Skargi na decyzje i postanowienia rozpoznane przez Sąd	1 304
	w tym:	
	uwzględnienie skargi	386
2.	Skargi na bezczynność Kolegium rozpoznane przez Sąd	10
	w tym:	
	uznające skargi za uzasadnione	0

W roku 2024 do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach wpłynęło 351 orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Oдноśniki:

1. dotyczy spraw, które wpłynęły do Kolegium w latach poprzedzających okres sprawozdawczy, ale nie zostały załatwione przez Kolegium;
2. patrz pkt 1 ppkt 1.2;
3. dotyczy spraw, które wpłynęły do Kolegium w roku objętym informacją, a do których zastosowanie mają przepisy Ppsa tj. m.in. skargi, skargi kasacyjne, zażalenia i inne, wykonywane w trybie tej ustawy – patrz m.in. przyp.11;
4. decyzje (postanowienia) kończące postępowanie odwoławcze (zażaleniowe) prowadzone przed Kolegium jako organem II instancji (w tym art. 134 k.p.a.) oraz inne wydane w tym postępowaniu np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 k.p.a. lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op;
5. decyzje (postanowienia) wydane przez Kolegium jako organ I instancji np. w postępowaniu dot. stwierdzenia nieważności (art. 156 § 1 k.p.a. oraz art. 247 § 3 Op) lub wznowienia postępowania (art. 145 § 1 k.p.a. oraz art. 240 § 1 Op), postanowienia wydane w trybie art. 65 § 1, art. 66 § 1 i 3 k.p.a., art. 169 § 4 Op oraz inne wydane w tych postępowaniach np. zawieszenie postępowania – art. 97 § 1 i 98 k.p.a. lub art. 201 § 1 i art. 204 § 1 Op;
6. np. postanowienie o odmowie przyznania kosztów art. 264 § 1 i § 2 k.p.a., postanowienie w sprawie odmowy przeprowadzenia dowodu art. 123 k.p.a. w zw. z art. 78 § 1 k.p.a.;
7. dot. spraw, które nie zostały załatwione przez Kolegium w roku objętym informacją;
8. liczba skarg skierowanych do sądu w stosunku do ogólnej liczby podjętych przez Kolegium rozstrzygnięć podlegających zaskarżeniu w roku objętym informacją;
9. obejmuje inne sprawy prowadzone przez Kolegium w trybie przepisów Ppsa, np. wnioski do WSA o przywrócenie terminu.

CZĘŚĆ VI

**ANALIZA ORZECZNICTWA KOLEGIUM
W PODZIALE NA ZESPOŁY ORZECZNICZE**

1. **Zespół ds. pomocy społecznej z problematyki szeroko rozumianego zabezpieczenia społecznego (w szczególności pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, pomocy materialnej dla uczniów, dodatków mieszkaniowych i świadczeń wychowawczych) rozpatruje sprawy z zakresu:**
 - I. Świadczeń rodzinnych – z ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r
 1. zasiłek rodzinny,
 2. dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
 3. dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
 4. dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
 5. dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,

6. dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
 7. dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
 8. dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
 9. zasiłek pielęgnacyjny,
 10. specjalny zasiłek opiekuńczy,
 11. świadczenie pielęgnacyjne,
 12. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
 13. świadczenie rodzicielskie,
 14. zasiłek dla opiekuna,
 15. świadczenia nienależnie pobrane,
 16. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
 17. odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
 18. rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
- II. Świadczeń wychowawczych (500 +) z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. w tym: świadczenia nienależnie pobrane, umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń, odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń, rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń.
- III. Spraw związanych z funduszem alimentacyjnym z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów z dnia 7 września 2007r. w tym sprawy o:
1. świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
 2. świadczenia nienależnie pobrane przez osobę uprawnioną,
 3. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń przez osobę uprawnioną,
 4. odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
 5. rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
 6. uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego przez dłużnika,
 7. umorzenie, rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności należności dłużnika alimentacyjnego.
- IV. Stypendiów z ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. w tym:
1. szkolnych,
 2. dla szczególnie uzdolnionych,
 3. zasiłków szkolnych,
 4. wstrzymania stypendium szkolnego
- V. Dodatków mieszkaniowego i dodatku energetycznego, wstrzymania wypłaty dodatków oraz orzekanie w sprawie kar pieniężnych za niewykonanie obowiązku zawiadomienia organu przyznającego dodatek mieszkaniowy o wystąpieniu zaległości obejmujących pełne dwa miesiące
- VI. Dodatków osłonowych dla gospodarstw domowych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 2021r. o dodatku osłonowym
- VII. Bonów energetycznych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego
- VIII. Dodatków dla gospodarstw domowych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw

IX. Dodatków elektrycznych rozpatrywanych na podstawie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej

X. Karty Dużej Rodziny

XI. Turnusu rehabilitacyjnego

XII. Pomocy społecznej, w tym sprawy:

1. udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
2. zasiłki okresowe,
3. zasiłki celowe,
4. zasiłki specjalne celowe,
5. zasiłki celowe zwrotne,
6. pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie,
7. zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
8. zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
9. zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
10. składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
11. usługi opiekuńcze,
12. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
13. miejsca w mieszkaniach chronionych,
14. dożywianie,
15. kierowanie do domu pomocy społecznej,
16. ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej,
17. umieszczenie w domu pomocy społecznej,
18. zwolnienie z opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej,
19. zwrot wydatków zastępczo poniesionych przez gminę za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej,
20. zasiłki stałe,
21. prawo do świadczeń opieki zdrowotnej określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
22. pomoc pieniężna na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
23. skierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy,
24. opłata za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych,
25. zwrot wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej,
26. świadczenia nienależnie pobrane,
27. odstąpienie od żądania zwrotu należności,

28. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
29. odroczenie terminu płatności kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
30. rozłożenie na raty kwoty nienależnie pobranych świadczeń,
31. gradobicie,
32. susza.

XIII. Piecza zastępcza, w tym sprawy o:

1. świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej,
2. dodatek wychowawczy (500 +),
3. dodatek na dziecko niepełnosprawne,
4. dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
5. świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka - jednorazowo,
6. świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki,
7. środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego,
8. opłata rodziców z tytułu wydatków na utrzymanie dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
9. opłata rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
10. nienależnie pobrane świadczenia pieniężne,
11. zwrot nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych,
12. umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych,
13. odroczenie terminu płatności nienależnie pobranych świadczeń,
14. rozłożenie na raty nienależnie pobranych świadczeń,
15. pomoc dla osób usamodzielnianych na kontynuowanie nauki,
16. pomoc dla osób usamodzielnianych na usamodzielnienie,
17. pomoc dla osób usamodzielnianych na zagospodarowanie,
18. umorzenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
19. odroczenia terminu płatności opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
20. rozłożenie na raty opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
21. odstępowanie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

XIV. Rozstrzyganie sporów o właściwość.

XV. Rozpatrywanie ponagleń na nie załatwienie sprawy w terminie.

XVI. Skarga do sądu.

XVII. Skarga kasacyjna.

XVIII. Zwrot podania do strony.

XIX. Uchybienie terminu do wniesienia odwołania.

XX. Odmowa przywrócenia uchybionego terminu.

XXI. Zawieszenie postępowania odwoławczego.

XXII. Nieważność (z urzędu lub na wniosek strony).

XXIII. Odmowa stwierdzenia nieważności.

XXIV. Wstrzymanie wykonania decyzji w związku z postępowaniem nieważnościowym.

XXV. Wznowienie postępowania.

XXVI. Odmowa wznowienie postępowania.

XXVII. Wstrzymanie wykonania decyzji w związku z postępowaniem wznowieniowym.

W ramach spraw rozpatrywanych z szeroko rozumianego zabezpieczenia społecznego należy wskazać na następujące problemy orzecznicze:

Nastąpiła istotna zmiana w zakresie orzekania w sprawach dot. ustalenia odpłatności za pobyt krewnego w domu pomocy społecznej podyktowana aktualnym orzecznictwem sądowo-administracyjnym. Pierwsza kwestia dotyczy stosowania ulgi dotyczącej zwolnienia z ponoszenia odpłatności za pobyt krewnego w domu pomocy społecznej, tj. etapu postępowania, na jakim możliwe jest zastosowanie tej ulgi. Dotychczas Kolegium stało na stanowisku, że postępowanie o zwolnienie z opłaty jest postępowaniem odrębnym od postępowania o ustalenie/zmianę obowiązku ponoszenia opłaty i jej wysokości. Odrębność polegała na tym, że najpierw musiał istnieć prawomocnie orzeczony obowiązek, a dopiero potem możliwe było zwolnienie z tego obowiązku. Jednakże stanowisko Kolegium w tej sprawie uległo zmianie. Aktualnie organ odwoławczy aprobując stanowisko sądów administracyjnych, które jest wyznacznikiem standardów orzekania organów administracyjnych, wskazuje, że osoba obowiązana do wnoszenia opłaty za pobyt pensjonariusza w domu pomocy społecznej może złożyć wniosek o zwolnienie z tej opłaty częściowo lub całkowicie w toku postępowania o ustalenie wysokości opłaty. Organ jest wówczas zobowiązany do orzeczenia o zwolnieniu/odmowie zwolnienia z opłat w decyzji ustalającej ich wysokość. Przy czym znowelizowana treść art. 64 u.p.s. nie zmienia generalnej zasady, w myśl której, procedowanie w przedmiocie wniosku o zwolnienie z odpłatności musi zostać poprzedzone ustaleniem tej odpłatności osobie, która występuje z wnioskiem o zwolnienie (por. wyroki NSA z: 11 stycznia 2023 r., I OSK 318/22; 12 lipca 2023 r., I OSK 1588/22 - opubl. w CBOSA), (tak też wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 29 maja 2024 r. sygn. akt II SA/GI 1745/23 LEX nr 3726194). Jak wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 23.05.2024 r., w sprawie o sygn. akt II SA/GI 2008/23 „Skoro art. 64 u.p.s. dopuszcza aktualnie objęcie zwolnieniem z opłaty także osobę obowiązaną do jej wnoszenia, to zwolnienie takie wcale nie musi być poprzedzone skonkretyzowaniem jej obowiązku we wcześniejszej ostatecznej decyzji administracyjnej, a w rezultacie może ona skutecznie domagać się zastosowania tej ulgi już w toku postępowania o ustalenie wysokości opłaty. W takim zaś przypadku organ jest zobligowany do rozstrzygnięcia w przedmiocie zwolnienia z opłaty w decyzji ustalającej jej wysokość”.

Drugą kwestią budzącą nadal duże wątpliwości interpretacyjne jest określenie kręgu osób zobowiązanych (stron postępowania) do ponoszenia odpłatności za pobyt krewnego w domu pomocy społecznej – czy wszyscy krewni bez względu na stopień pokrewieństwa winni być od razu stronami postępowania czy też zgodnie z zasadą pierwszeństwa w pierwszej kolejności stronami winni być krewni stopniem bliżsi w stosunku do osoby przebywającej w domu pomocy społecznej a dopiero, gdy ten krąg nie wyczerpie wysokości opłaty należy wszczynać postępowanie względem krewnych dalszym stopniem. Orzecznictwo sądów w tym zakresie nadal jest zróżnicowane i rozbieżne. Orzecznictwo organu odwoławczego stabilizuje się w kierunku przeprowadzenia postępowania najpierw w stosunku do krewnych bliższym stopniem względem osoby przebywającej w domu pomocy społecznej – tj. małżonka, a następnie dzieci osoby przebywającej w domu pomocy społecznej. Dopiero później (o ile zobowiązanie małżonka oraz dzieci nie zaspokoi kwoty różnicy pomiędzy średnim kosztem utrzymania mieszkańca a opłatą wnoszoną przez tego mieszkańca) będą zachodziły podstawy do ustalenia opłaty wnukom mieszkańca, z zachowaniem zasady proporcjonalności, a dopiero w ostatniej kolejności prawnukom (o ile zobowiązanie dzieci, a następnie zobowiązanie wnuków nie zaspokoi kwoty

różnicy pomiędzy średnim kosztem utrzymania mieszkańca a opłatą wnoszoną przez tego mieszkańca). Potwierdzenie takiego stanowiska Kolegium znalazło w doktrynie prawniczej (patrz: S. Nitecki w Dom Pomocy Społecznej, Kierowanie i umieszczanie osób, ustalanie odpłatności za pobyt, wyd. Wolters Kluwer).

W pewnej ilości spraw organy I instancji ustalają odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej osobie zobowiązanej nieznanej z miejsca pobytu, co w efekcie prowadzi do sytuacji niewywiązywania się tych osób z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji i opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Od 1 stycznia 2024 r. nastąpiła istotna zmiana stanu prawnego w przedmiocie świadczenia pielęgnacyjnego, tj. weszła w życie ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym, która wprowadziła nowe świadczenie dla osób niepełnosprawnych, a tym samym pociągnęła za sobą zmiany dotyczące przesłanek przyznania świadczenia pielęgnacyjnego w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Zgodnie z art. 63 ust. 1 tej ustawy: W sprawach o świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 43 w brzmieniu dotychczasowym, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe. Od 1 stycznia 2024 r. świadczenie pielęgnacyjne może przysługiwać na nowych zasadach wyłącznie z tytułu sprawowania opieki nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Niemniej jednak Kolegium nadal rozpatruje odwołania osób, które otrzymały w I instancji decyzje odmowne m.in. z powodu niespełnienia warunku z art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych. W związku z tym pojawiają się wątpliwości interpretacyjne przy wykładni przepisu prawnego z art. 63 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym w odniesieniu do osób, które wnioskuje o kontynuację świadczenia pielęgnacyjnego, a świadczenie było dotychczas przyznane do daty ważności orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności małżonka osoby wymagającej opieki, względnie świadczenie było przyznane obywatelowi Ukrainy do daty, w której jego pobyt na terytorium RP był uznany za legalny. Dotyczy to zatem sytuacji gdy orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności osoby wymagającej opieki jest wydane na stałe, bądź na okres dłuższy aniżeli poprzednio przyznano świadczenie pielęgnacyjne. W takich bowiem sytuacjach, żadna z okoliczności wskazanych w art. 63 dających podstawę do rozpatrzenia wniosku o świadczenie pielęgnacyjne na podstawie przepisów obowiązujących do dnia 31.12.2023r. nie zaistniała. W sytuacji bowiem, gdy nie doszło do wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności dla osoby wymagającej opieki nie znajduje zastosowania wyżej cytowany art. 63 ust. 3 ww. ustawy. Ustawodawca zmieniając art. 17 ustawy o świadczeniach rodzinnych nie przewidział odrębnego przepisu dającego możliwość kontynuacji świadczenia pielęgnacyjnego w odniesieniu do osób, którym świadczenie pielęgnacyjne wygasło w związku z tym, że zostało przyznane do dnia legalnego pobytu obywatela Ukrainy na terytorium RP, bądź zostało przyznane do daty ważności orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności małżonka osoby wymagającej opieki.

Organ I instancji nadal odmawiają przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego opiekunom osób, których niepełnosprawność powstała w wieku dorosłym (art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych). Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia

21.10.2014 r. sygn. akt 38/13, art. 17 ust. 1 b, w zakresie jakim różnicuje prawo do świadczeń jest niezgodny z art. 32 Konstytucji, jednakże w tezach wyroku stwierdza się, iż nie oznacza to uchylecia art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych, jak również nie prowadzi to do wykreowania „prawa do żądania świadczenia dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych” jeżeli niepełnosprawność podopiecznych nie powstała w okresie dzieciństwa. Jednakże w tezach licznych wyroków wydanych przez sądy administracyjne stwierdza się, iż obecnie ugruntowała się linia orzecznicza, według której po wejściu w życie tego wyroku nie można odmówić przyznania przedmiotowego świadczenia ze względu na moment powstania niepełnosprawności osoby wymagającej opieki, a opieszałość ustawodawcy w tym zakresie nie może utrudniać przyznania prawa do tego świadczenia.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego, pojawiło się nowe świadczenie, a w konsekwencji pojawiły się również odwołania w sprawach dotyczących odmowy przyznania bonu energetycznego w podstawowej lub podwyższonej wysokości, których rozpatrywanie także nasycało wątpliwości interpretacyjne. Ustawa ta uzależnia przyznanie bonu energetycznego od spełnienia kryterium dochodowego i do ustalenia, czy spełnione zostało kryterium dochodowe uwzględnia się dochód osoby lub rodziny z roku 2023, natomiast w zakresie trybu ustalania dochodu, warunkującego prawo do bonu energetycznego (w kwestii składników dochodu jakie podlegają uwzględnieniu) ustawa powyższa odsyła wyłącznie do art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Brak natomiast odesłania do przepisów o utracie dochodu, zawartych w ustawie o świadczeniach rodzinnych, na co powoływali się odwołujący.

Ustawodawca w treści art. 2 ust. 8 ustawy z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego, wiąże skutki prawne z datą dokonania wpisu lub zgłoszenia głównego źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków, do dnia 1 kwietnia 2024 r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy, to zgłoszenie (wpis) do CEEB powinno zostać dokonane w terminie do dnia 1 kwietnia 2024 r., albo w przypadku nowo zainstalowanego źródła ciepła w terminie 14 dni od dnia pierwszego uruchomienia tego źródła ciepła. Dopiero po spełnieniu tego warunku istnieje możliwość ubiegania się o prawo do bonu energetycznego. Termin ten ma charakter terminu materialnego nieprzywracalnego, zatem uchybienie temu terminowi wywołuje skutek prawny wygaśnięcia praw lub obowiązków o charakterze materialnym. Problem dotyczy osób, które przyjęły mieszkania do remontu, gdzie już w wymogach było usunięcie kozy/kominika i zainstalowanie ogrzewania elektrycznego, natomiast administrator nie dokonał zgłoszenia tego źródła ciepła do CEEB, zaś wnioskodawca nie miał już szansy na wywiązanie się z tego terminu z powodu przejścia mieszkania po tym terminie, natomiast dokonanie korekty przez administratora po tym terminie było już nieskuteczne.

Podobny problem pojawiał się na gruncie ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu, gdzie ustawodawca wprowadził termin o charakterze materialnym, dotyczący daty złożenia wniosku o refundację podatku VAT, nie później niż do dnia 30 września 2024 r., lub w terminie 30 dni od dnia otrzymania faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych. Powyższy termin także ma charakter terminu nieprzywracalnego.

Występują znaczne utrudnienia, przy ustaleniu przez organy I instancji, sytuacji osoby bezdomnej, która po uzyskaniu świadczeń zdrowotnych np. po pobycie w szpitalu nie jest zainteresowana udziałem w postępowaniu dotyczącym prawa do świadczeń zdrowotnych ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Powoduje to również trudności w ustaleniu organu właściwego dla wydania decyzji dotyczącej przyznania prawa do świadczeń zdrowotnych, ale przede wszystkim trudności związane z ustaleniem sytuacji tej osoby i niemożność przeprowadzenia z jej udziałem wywiadu środowiskowego.

Na gruncie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (art. 193) pojawiają się problemy orzecznicze dotyczące stosowania ulgi w postaci odstąpienia od ustalenia opłaty rodzicom za pobyt ich dziecka w pieczy zastępczej. Decyzja dot. odstąpienia od ustalenia przedmiotowej opłaty oraz decyzja ustalająca jej wysokość, posiadają zupełnie odrębne podstawy i przesłanki prawne. Powyższe świadczy o tym, iż rozstrzygnięcia w obu ww. sprawach nie mogą zapaść na mocy jednej decyzji administracyjnej, bowiem obie materie zostały od siebie jednoznacznie rozgraniczone. Ponoszenie opłaty przez rodzica zapada w postaci decyzji ustalającej (art. 194 ust. 1), natomiast decyzja odstępująca od ustalenia opłaty jest decyzją uznaniową (art. 194 ust. 3) i powinna zapaść jako pierwsza. Zgodnie z ust. 2 powołanego przepisu rada powiatu określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 1. Starosta na wniosek lub z urzędu, uwzględniając uchwałę, o której mowa w ust. 2, może umorzyć w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczyć termin płatności, rozłożyć na raty lub odstąpić od ustalenia opłaty, o której mowa w art. 193 ust. 1 (ust. 3 powołanego przepisu).

O ile podjęte w powiatach uchwały doprecyzowują przesłanki stosowania powyższych ulg, a w szczególności określają maksymalny termin na jaki możliwe jest odstąpienie od ustalenia opłaty, o tyle organy I instancji w decyzjach odmawiających zastosowania tej ulgi (odmowa odstąpienia od ustalenia opłaty) nie wskazują jakiego okresu ta odmowa dotyczy, co może implikować uprawnienie osoby zobowiązanej, do złożenia wniosku o odstąpienie od ustalenia opłaty w każdym czasie, a zwłaszcza wówczas, gdy zmianie uległa sytuacja tej osoby. Zresztą w takiej sytuacji i w sprawie dot. odstąpienia od ustalenia opłaty organy I instancji mogą działać również z urzędu. Brak doprecyzowania okresu w jakim odmówiono odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej prowadzi do sytuacji, że decyzja o odmowie odstąpienia od ustalenia opłaty raz wydana staje się decyzją bezterminową, a to może wykluczać zastosowanie wobec takiej osoby w przyszłości ulgi w postaci odstąpienia, nawet w przypadku radykalnej i istotnej zmiany jej sytuacji dochodowej, zdrowotnej, czy osobistej dającej podstawy do zastosowania (w świetle uchwały rady powiatu) ulgi w postaci odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Jeśli zatem uchwały określają (choć nie wszystkie) maksymalny termin zastosowania tej ulgi to wydawać by się mogło, że celowym i pożądanym byłoby również określenie maksymalnego terminu w jakim obowiązywać będzie rozstrzygnięcie o odmowie tej ulgi. Jeśli nie precyzują tego przepisy prawa powszechnego, ani prawa miejscowego to celowym byłoby umieszczenie w decyzji administracyjnej informacji na jaki okres organ odmawia odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Problemy orzecznicze pojawiły się również w związku ze zdarzeniami losowymi, które miały miejsce we wrześniu 2024r. – powodziami, a w szczególności z kwalifikacją zdarzenia losowego w postaci powodzi, która determinuje wysokość przyznanej pomocy finansowej.

Możliwe jest bowiem rozpatrywanie wniosków o pomoc z powodu powodzi zarówno na gruncie ustawy o pomocy społecznej, gdzie pomoc przyznawana jest ze środków własnych gminy, które są ograniczone, albo jako klęski żywiołowej, kiedy to zasiłek przyznawany jest ze środków otrzymanych z budżetu państwa (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. w sprawie wprowadzenia stanu klęski żywiołowej na obszarze części województwa dolnośląskiego, opolskiego oraz śląskiego) i wówczas ta pomoc byłaby znacząco wyższa.

W orzecznictwie sądów administracyjnych podkreśla się, że z dniem śmierci dłużnika alimentacyjnego dziecko traci status osoby uprawnionej do pobierania świadczenia z funduszu alimentacyjnego począwszy od dnia następującego po dacie śmierci dłużnika alimentacyjnego. Obowiązek alimentacyjny wygasa niezależnie od wiedzy osoby pobierającej świadczenie o śmierci dłużnika alimentacyjnego. Tym samym w przypadku osoby uprawnionej która nie miała wiedzy, że dłużnik alimentacyjny zmarł mamy do czynienia ze świadczeniami nienależnie pobranymi (art. 2 pkt. 7 lit. a ustawy o pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów) tj. wypłaconymi mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie wypłaty świadczenia w całości lub w części. Okoliczność ta budzi duże zastrzeżenia natury społecznej w przypadku osób uprawnionych, które nie miały żadnej wiedzy o dłużniku alimentacyjnym, a ten brak wiedzy wynika z całkowitego zerwania więzi z jego biologicznym dzieckiem, a często również i innymi członkami rodziny. W orzecznictwie sądowoadministracyjnym można znaleźć stanowisko, zgodnie z którym o powstaniu świadczeń nienależnie pobranych można mówić dopiero od daty pozyskania przez osobę uprawnioną do alimentów wiedzy o śmierci dłużnika alimentacyjnego, nie zaś od daty jego śmierci.

Wątpliwości organów administracji budzi fakt jak ustalać wysokość podatku należnego członka rodziny o który (zgodnie z art. 3 pkt. 1 ustawy) należy pomniejszyć dochód członka rodziny w sytuacji gdy małżonkowie rozliczyli się wspólnie przed urzędem skarbowym, a tylko jedno z nich utraciło dochód. Organy stosują wówczas zasadę proporcjonalności (podatku do dochodu) a z orzecznictwa sądów administracyjnych wynika że należy pomniejszyć dochód o kwotę całego podatku należnego wykazanego przez małżonków w rozliczeniu, co jest działaniem korzystnym dla rodziny.

2. Zespół ds. ochrony środowiska z problematyki szeroko rozumianego prawa ochrony środowiska rozpatruje sprawy obejmujące:

- 1) decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację planowanego przedsięwzięcia;
- 2) sprawy z zakresu stosowania środków finansowych za naruszenie przepisów prawa ochrony środowiska w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska;
- 3) sprawy z zakresu ochrony przed hałasem (decyzje o ustaleniu dopuszczalnego poziomu hałasu);
- 4) decyzje dotyczące nałożenia obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia; przywrócenia środowiska do stanu właściwego;
- 5) decyzje zobowiązujące do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego;
- 6) sprawy z zakresu projektowania i wykonywania prac geologicznych;
- 7) decyzje dotyczące usuwania odpadów (decyzje nakazujące usunięcie odpadów);
- 8) decyzje dotyczące uzyskania zezwolenie na gospodarowanie odpadów, m.in. na zbieranie odpadów, na przetwarzanie odpadów; cofnięcie uzyskanych zezwoleń; zabezpieczenie wysokości umożliwiającej pokrycie kosztów wykonania zastępczego;
- 9) sprawy z zakresu gospodarki leśnej, w tym plany urządzania lasów,
- 10) decyzje w sprawach rekultywacji i zagospodarowania gruntów;

- 11) sprawy związane z wyłączeniem gruntów z produkcji rolniczej lub leśnej;
- 12) sprawy z zakresu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków;
- 13) sprawy z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach, w szczególności związane z nałożeniem obowiązku przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej;
- 14) sprawy dotyczące uzyskania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni zwłok zwierzęcych i ich części;
- 15) sprawy dotyczące sprawozdawczości związanej z prowadzeniem działalności w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminach;
- 16) sprawy z zakresu administracyjnych kar pieniężnych nakładanych na podmioty prowadzące działalność z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach; w tym związane z niewypełnianiem obowiązku sprawozdawczego, nieosiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;
- 17) sprawy związane z nakazaniem właścicielowi gruntu, który spowodował zmiany stanu wody na gruncie, które szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie przywrócenia stanu poprzedniego lub wykonania urządzeń zapobiegających szkodom;
- 18) sprawy dotyczące opłat za usługi wodne;
- 19) sprawy z zakresu ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, w szczególności dotyczące nakładania grzywien w celu przymuszenia;
- 20) sprawy związane z uzyskaniem zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów;
- 21) sprawy związane z nałożeniem administracyjnych kar pieniężnych za: usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia; usunięcie drzewa lub krzewu bez zgody posiadacza nieruchomości; zniszczenie drzewa lub krzewu; uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa; usunięcie drzewa pomimo sprzeciwu organu, o którym mowa w art. 83f ust. 8 ustawy o ochronie przyrody, i bez zezwolenia, o którym mowa w art. 83f ust. 16 tej ustawy; usunięcie drzewa bez dokonania zgłoszenia, o którym mowa w art. 83f ust. 4 ww. ustawy, lub przed upływem terminu, o którym mowa w art. 83f ust. 8;
- 22) sprawy związane z odroczeniem/umorzeniem/rozłożeniem administracyjnych kar pieniężnych za: usunięcie drzewa lub krzewu bez wymaganego zezwolenia; usunięcie drzewa lub krzewu bez zgody posiadacza nieruchomości; zniszczenie drzewa lub krzewu; uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa;
- 23) sprawy związane z odszkodowaniem za usunięcie drzewa lub krzewu;
- 24) sprawy związane z stanowiskami w sprawie aktualności warunków realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 25) sprawy dotyczące decyzji o wykreśleniu podmiotu z rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami
- 26) sprawy związane z wyłączeniem organów administracji publicznej.

Specyfiką orzekania w sprawach z zakresu szeroko rozumianego prawa ochrony środowiska jest duża liczba aktów prawnych, w oparciu o które wydaje się decyzje administracyjne, a także skomplikowany charakter tych spraw oraz częste zmiany legislacyjne, mające wpływ na kształt orzeczeń w tych sprawach.

Sprawy administracyjne z szeroko rozumianego zakresu prawa ochrony środowiska reguluje kilkanaście ustaw, kilkadziesiąt rozporządzeń wykonawczych oraz szereg aktów prawa

miejscowego stanowionych przez organy jednostek samorządu terytorialnego i uchwał tych organów oraz innych aktów. Należy podkreślić, że składy orzekające z zakresu prawa ochrony środowiska i ustaw wchodzących w system prawa ochrony środowiska orzekają w ponad 90 rodzajach spraw administracyjnych.

Na obowiązujące w zakresie ochrony środowiska przepisy prawne olbrzymi wpływ mają nieustannie ewoluujące akty prawne Unii Europejskiej, które wymuszają transpozycję przepisów unijnych do prawa wewnętrznego, a wielokrotnie oddziałują bezpośrednio na stosowanie prawa krajowego. Z tego też względu przepisy prawa polskiego w tym zakresie podlegają częstym zmianom. Bogate i zróżnicowane jest także orzecznictwo sądów administracyjnych w zakresie ochrony środowiska, cechuje je jednak brak jednolitości, co ma bezpośredni wpływ na stopień skomplikowania w podejmowanych przez kolegium orzeczeniach.

Charakterystyczne ponadto dla pracy w zespole orzekającym w sprawach z zakresu ochrony środowiska jest także orzekanie na podstawie delegacji z ustawy - Prawo ochrony środowiska w oparciu o przepisy ustawy - Ordynacja podatkowa w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska (jest to znaczna liczba rozpatrywanych spraw) i kar pieniężnych związanych z gospodarowaniem odpadami, oraz rozpoznawanie środków zaskarżenia w oparciu o ustawę o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Trzeba bowiem pamiętać o stale zwiększającym się sięganiu przez organy pierwszej instancji po instrumenty egzekwowania obowiązków wynikających z korzystania ze środowiska. W związku z tym nie obserwuje się zmniejszenia sięgania po instrumenty wynikające z ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

W roku 2024 - podobnie jak w latach poprzednich - sprawami dużej wagi były sprawy z zakresu ochrony środowiska dotyczące wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na realizację planowanego przedsięwzięcia. Sprawy te charakteryzują się nadzwyczaj skomplikowanym stanem prawnym, niejednokrotnie zawiłym stanem faktycznym oraz koniecznością zwrócenia uwagi na występujące współdziałanie organów administracji publicznej w procesie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz udział społeczeństwa w postępowaniu o ich wydanie. Na stopień skomplikowania tych spraw nadal wpływa występowanie dużej liczby stron w postępowaniu, a także w wielu przypadkach udział na prawach strony licznych organizacji społecznych, zwłaszcza o profilu ekologicznym. W toku postępowania pojawiają się też problemy związane z następstwem prawnym podmiotów korzystających ze środowiska i wprowadzających w nim zmiany oraz innych stron uczestniczących w takim postępowaniu, dlatego też niejednokrotnie ustalenia wymagało, czy podmioty odwołujące się posiadały status strony w postępowaniu o wydanie takiej decyzji. Charakterystyczny bowiem dla tych spraw jest duży oddźwięk w społecznościach lokalnych oraz znaczna aktywność organizacji ekologicznych, która to tendencja utrzymuje się od wielu lat. Ponadto podkreślić należy kilkukrotne nowelizacje wspomnianej ustawy również w roku 2019 i w zależności od zamieszczonych w ustawach nowelizujących przepisów przejściowych stosowanie różnych stanów prawnych w danej sprawie. Należy także zwrócić uwagę na istotne zmiany w linii orzeczniczej sądów administracyjnych, co może powodować pewne trudności interpretacyjne w kontekście stale zmieniającego się stanu prawnego.

Sprawami szczególnie skomplikowanymi są sprawy z zakresu prawa wodnego, w tym w szczególności sprawy dotyczące zmiany stosunków wodnych, z uwagi na skomplikowany stan faktyczny, jak również zmianą dokonaną w zakresie systemu prawa wodnego, tj. wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. nowej ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Liczba spraw z tego zakresu uległa wzrostowi w 2024 r.

W 2024 roku na tym samym poziomie co we wcześniejszym okresie sprawozdawczym pozostała liczba spraw z zakresu stosowania środków finansowych za naruszanie przepisów prawa ochrony środowiska w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska.

W 2024 roku bez zmian w ilości spraw regulowanych ustawą o odpadach, w szczególności w przedmiocie zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie gospodarowania odpadami, w szczególności zezwoleń na przetwarzanie odpadów, zezwoleń na ich zbieranie i transport. W tym zakresie odnotowano również zwiększona ilość spraw dotycząca postępowań wpadkowych w procesie uzyskania ww. zezwoleń, tj. opiniowania planowanej działalności.

W 2024 r. wzrostowi uległa liczba postępowań dotyczących nakazu usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, które charakteryzują się zazwyczaj skomplikowanym stanem faktycznym.

Wzrostowi w 2024 r. ulega liczba spraw z zakresu ustawy o ochronie przyrody, w szczególności w zakresie zezwoleń na usunięcie drzew i krzewów z terenów nieruchomości, a także kar pieniężnych z tytułu usuwania bez zezwolenia drzew i krzewów z terenu nieruchomości lub w związku z innymi deliktami przewidzianymi ustawą.

W 2024 r. odnotowano zwiększona liczbę spraw związanych ze zgłoszeniami zamiaru usunięcia drzew lub krzewów czy sprzeciwami organów administracji od takich zgłoszeń. Są to sprawy z zakresu ochrony przyrody.

Na tym samym poziomie pozostała również liczba spraw z zakresu zgłoszeń instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

W 2024 r. znacznemu wzrostowi uległa liczba spraw związanych ze sprawozdawczością związaną z prowadzenie działalności w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminach.

W 2024 r. odnotowano znaczny wzrost spraw z zakresu administracyjnych kar pieniężnych nakładanych na podmioty prowadzące działalność z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach; w tym związane z niewypełnianiem obowiązku sprawozdawczego, a w szczególności za nieosiągnięcia wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;

W 2024 r. na podobnym poziomie pozostał wpływ spraw związanych z stanowiskami w sprawie aktualności warunków realizacji przedsięwzięcia określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Na podobnym poziomie pozostał w 2024 r. wpływ spraw dotyczących decyzji o wykreśleniu podmiotu z rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami.

W 2023 r. znacznie wzrosła liczba wniosków o wyłączenie organów pierwszej instancji od prowadzenia postępowań.

Dla zespołu orzekającego w sprawach z zakresu ochrony środowiska istotny jest również duży stopień ryzyka związany z wysokimi kwotami, w wysokości np. kilku lub kilkunastu milionów złotych, które są przedmiotem orzekania (dotyczy kar administracyjnych, opłat za korzystanie ze środowiska).

3. Zespół ds. podatków i opłat z problematyki opłat lokalnych rozpatruje sprawy z zakresu:

- 1) podatek od nieruchomości (decyzje wymiarowe dla osób fizycznych, decyzje określające

wysokość zobowiązania w podatku od osób prawnych),

- 2) podatek rolny,
- 3) podatek leśny,
- 4) łączne zobowiązanie pieniężne,
- 5) podatek od środków transportowych,
- 6) opłata skarbową,
- 7) opłata za posiadanie psów,
- 8) opłata reklamowa,
- 9) opłata targowa,
- 10) opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 11) opłaty za parkowanie,
- 12) zwrot dotacji,
- 13) postępowanie egzekucyjne w administracji,
- 14) zwrot podatku akcyzowego (zawartego w cenie oleju napędowego a wykorzystywanego do produkcji rolnej),
- 15) nadpłaty (stwierdzenia, oprocentowania, zwroty),
- 16) odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania podatkowe,
- 17) ulga podatkowa (umorzenia, rozłożenie na raty, odroczenia płatności),
- 18) kara porządkowa,
- 19) rygor natychmiastowej wykonalności,
- 20) koszty postępowania podatkowego,
- 21) zarachowaniu nadpłat lub zaległości podatkowych,
- 22) przekazanie zgodnie z właściwością,
- 23) zaświadczenia (o pracy w gospodarstwie rolnym, zaświadczenia o niezaleganiu w podatkach lub stwierdzające stan zaległości),
- 24) sprostowanie, uzupełnienie orzeczenia,
- 25) nieważność (z urzędu, odwołania od decyzji wydanych przez Kolegium w I instancji, stwierdzenia nieważności na wniosek strony),
- 27) wyznaczenia organu do załatwiania spraw dot. zobowiązań podatkowych i innych
- 28) normowanych przepisami prawa podatkowego,
- 27) uchybienie terminu,
- 28) przywrócenie terminu,
- 29) zabezpieczenie zobowiązania podatkowego,
- 30) zawieszenie postępowania,
- 31) odpowiedzi na skargę,
- 32) skargi kasacyjne i odpowiedzi na skargi kasacyjne,
- 33) spory kompetencyjne,
- 34) ponaglenie na niezafatwienie sprawy w terminie,
- 35) odmowa przeprowadzenia rozprawy administracyjnej,
- 36) pisma kończące sprawę, odpowiedzi na wezwania,
- 37) wstrzymanie wykonania orzeczenia,
- 38) zabezpieczenie wykonania zobowiązań podatkowych,

W zespole podatków i opłat lokalnych w roku 2024 nastąpił spadek ilości spraw do załatwienia o około 10 %. W porównaniu do roku 2023, zespół rozpatrywał średnio o około 390 mniej spraw. Nastąpił spadek ilości odwołań osób fizycznych od wydawanych przez organ I instancji decyzji podatkowych. Na tym samym poziomie co w roku 2023 pozostawały

odwołania osób prawnych od decyzji określających wysokość zobowiązań podatkowych lub odmawiających stwierdzenia nadpłaty. Z kolei, w sprawach dotyczących określenia wysokości dotacji do zwrotu nastąpił wzrost o 66%, co związane było przede wszystkim ze znacznym wzrostem stopnia skomplikowania rozpoznawanych spraw.

Znaczący wpływ na rozstrzygane w roku 2024 r. sprawy podatkowe, miał podjęty w roku 2023 wyrok Trybunał Konstytucyjny o sygn. akt SK 14/21, dotyczący niekonstytucyjności definicji podatkowej budowli i wyznaczający ustawodawcy obowiązek wprowadzenia nowych regulacji w podatku od nieruchomości. Dotychczasowe przepisy zostały uznane za niezgodne z Konstytucją, zaś na wprowadzenie nowych definicji budynku i budowli ustawodawca otrzymał jedynie 18 miesięcy. Ustawą z dnia 19 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o podatku rolnym, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz ustawy o opłacie skarbowej wprowadzono obszerne zmiany stanowiące wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Najistotniejsze zmiany dotyczą przedmiotu opodatkowania, tj. nowej definicji budynku i budowli, obowiązujących od 1 stycznia 2025 r., które niewątpliwie zamiast uprościć dotychczasowe rozumienie przedmiotu opodatkowania będą stanowiły nowe wyzwania dla organów podatkowych.

Kolejnym problemem z jakim mierzył się zespół podatków w roku 2024 było zastosowaniem właściwej stawki podatkowej dla budynków mieszkalnych w sytuacji wykorzystywania ich do prowadzonej przez podmioty działalności gospodarczej. Istota sporu sprowadzała się do ustalenia właściwej stawki w podatku od nieruchomości w przypadku, gdy budynek mieszkalny w ramach prowadzonej przez firmę działalności gospodarczej jest wynajmowany najemcom w celu zaspokojenia ich potrzeb mieszkalnych. Przy czym – wobec rozbieżności orzeczniczej sądów administracyjnych - wiele trudności sprawiało zajęcie jednoznacznego stanowiska w przedmiocie rodzaju stawki podatkowej, jak powinna być zastosowana w odniesieniu do budynku mieszkalnego należącego do przedsiębiorcy, prowadzącego wyłącznie działalność gospodarczą w zakresie najmu i dzierżawy nieruchomości, wynajmującego w budynku lokale mieszkalne na cele mieszkaniowe. Nie było jasne i jednoznaczne, czy należy stosować stawkę niższą - przeznaczoną dla budynków mieszkalnych, czy też stawkę maksymalną - właściwą dla budynków zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Sądy administracyjne wydawały w tych sprawach rozbieżne wyroki. Za stawką wyższą przemawiał argument, że zwrot "zajęcie na prowadzenie działalności gospodarczej" należy rozumieć szeroko, a co za tym idzie, skoro budynek mieszkalny jest składnikiem majątkowym służącym do prowadzenia działalności gospodarczej (polegającej na najmie tego składnika majątkowego i czerpaniu z tego dochodu, a więc osiągnięcia gospodarczych celów przedsiębiorcy), to jest to przesłanka wystarczająca do uznania, że jest to lokal zajęty na prowadzenie działalności gospodarczej, a okoliczność wtórnego jego zajęcia przez najemców na cele mieszkaniowe nie ma znaczenia. Zwolennicy stawki niższej dowodzili, że kluczowe znaczenie ma faktyczne wykorzystywanie przedmiotowej nieruchomości. Jeśli zatem służy ona trwałemu zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych posiadacza lokalu, to nie można mówić o "zajęciu na prowadzenie działalności gospodarczej". Z dniem 21 października 2024 r. Naczelny Sąd Administracyjny, na wniosek Prokuratora Generalnego z dnia 24 maja 2024 r. w składzie siedmiu sędziów podjął uchwałę o sygn. akt II FPS 2/24 rozstrzygającą, czy budynki mieszkalne lub ich części przeznaczone do najmu mającego służyć zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych w ramach prowadzenia przez podatnika podatku od nieruchomości działalności gospodarczej, należy traktować jako budynki mieszkalne lub ich części, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, czy jako budynki

mieszkalne lub ich części zajęte na prowadzenie działalności gospodarczej w rozumieniu art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b tej ustawy. Meritum sprawy odnosi się do wskazanej wyżej rozbieżności stanowisk w zakresie normatywnego modelu ustalania i ponoszenia ciężarów podatkowych przez podmioty gospodarcze będące podatnikami podatku od nieruchomości w postaci budynków mieszkalnych i ich części, jako że co do zasady, budynki o charakterze mieszkalnym, w tym również będące w posiadaniu przedsiębiorcy podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości zgodnie z treścią art. 5 ust. 1 pkt 2 lit a ustawy, tj. według stawki jak dla budynków lub ich części mieszkalnych. Wyjątkiem od powyższego jest art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy, w świetle którego wyższa stawka podatku dotyczy budynków mieszkalnych lub ich części, zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Naczelny Sąd Administracyjny rozstrzygnął ten wieloletni spór. Stanowisko sądu jest korzystne dla podatników, bo przesądza, że budynki mieszkalne, przeznaczone do najmu w ramach prowadzonej przez podatnika działalności gospodarczej, w takiej części, w jakiej służą zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych najemców, należy traktować jako budynki mieszkalne, podlegające opodatkowaniu niższą stawką podatku od nieruchomości. Jednocześnie jednak NSA wskazał, że 30-krotnie wyższa stawka podatku, właściwa do działalności gospodarczej, powinna mieć zastosowanie to tzw. pustostanów inwestycyjnych, gdy lokale mieszkalne nabywane są jako forma długoterminowej lokaty środków finansowych w oczekiwaniu na wzrost cen oraz lokali służących do najmu krótkoterminowego.

Szczególnie trudne i wymagające zwiększonego nakładu czasu na załatwienie, były w 2024 r. sprawy dotyczące zwrotu dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem oraz pobranych w nadmiernej wysokości, jak również sprawy dotyczące zabezpieczenia wykonania zobowiązań wynikających z toczących się postępowań w sprawie zwrotu dotacji. Ponadto, podobnie jak w poprzednich latach sprawozdawczych, sprawy te powodują wiele trudności interpretacyjnych, w szczególności w zakresie kwalifikowania określonych wydatków do mieszczących się w zakresie wydatków przeznaczonych na dofinansowanie realizacji bieżących zadań placówek wychowania przedszkolnego, szkół lub placówek w zakresie kształcenia, wychowania i opieki, w tym kształcenia specjalnego i profilaktyki społecznej.

W dalszym ciągu pozostają nie rozstrzygnięte, zawieszono przed Samorządowym Kolegium Odwoławczym, sprawy dotyczące decyzji wydawanych przez organ I instancji w przedmiocie zastosowania art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, a mianowicie, czy skorzystanie ze zwolnienia podatkowego przez podmioty posiadające prywatną infrastrukturę kolejową stanowi udzielenie niedozwolonej pomocy publicznej. Kolegium uznało, że w odniesieniu do prywatnej infrastruktury kolejowej zwolnienie podatkowe określone w tym przepisie może stanowić niedozwoloną formę pomocy publicznej, wobec braku notyfikacji nowelizacji ustawy podatkowej Komisji Europejskiej w sposób przewidziany przez prawo. W sprawach rozpoznawanych przez Kolegium dokonywano oceny dopuszczalności zastosowania przepisu krajowego w sytuacji, gdy potencjalnie oznaczałoby ono udzielenie niedozwolonej pomocy publicznej. W roku 2024 nie została udzielona odpowiedź na zadane przez Naczelny Sąd Administracyjny pytanie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (postanowienie z dnia 19 kwietnia 2023 r. sygn. akt III FSK 3/22) o następującej treści:

„1) Czy w świetle art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.20 16 r., s. 47) zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji przyznanie przez kraj członkowski adresowanej do wszystkich przedsiębiorców ulgi podatkowej, takiej jak w art. 7 ust. 1 pkt 1 lit, a) ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach

i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 ze zm.), polegającej na zwolnieniu od podatku od nieruchomości gruntów, budynków i budowli wchodzących w skład infrastruktury kolejowej w rozumieniu przepisów o transporcie kolejowym, która jest udostępniana przewoźnikom kolejowym?

2) Czy w przypadku odpowiedzi pozytywnej na pytanie 1 przedsiębiorca, który skorzystał ze zwolnienia od podatku na podstawie ww. przepisu krajowego, wprowadzonego bez zachowania wymaganej procedury, określonej w art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz. Urz. UE C 202 z 7.06.2016 r., s. 47) w związku z art. 2 Rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst jednolity) (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz. U. UE L 248/9 z 24.09.2015 r., jest zobowiązany do zapłaty zaległego podatku wraz z odsetkami".

W roku 2024 nastąpił wzrost spraw dotyczących umorzenia zaległych opłat za parkowanie pojazdów, jak i postępowań egzekucyjnych w tym przedmiocie związanych z nieuiszczeniem opłat dodatkowych za parkowanie pojazdów w strefie płatnego parkowania Miasta Katowice. Powyższe wynikało z wprowadzenia uchwałą Rady Miasta Katowice nr LXVI/1387/23 z dnia 27 lipca 2023 r. rozszerzonej Strefy Płatnego Parkowania oraz Śródmiejskiej Strefie Płatnego Parkowania oraz w szczególności nowych regulacji dotyczących kart mieszkańców oraz stawki zerowej dla inwalidów parkujących pojazdy na oznaczonych miejscach. Decyzje w sprawie ulg w spłacie tych niepodatkowych należności budżetowych mają charakter uznaniowy. Zostały uregulowane w art. 67 ustawy o finansach publicznych. Przepis ten rozstrzyga o trybie załatwiania spraw związanych z tego typu należnościami, tj. obowiązku stosowania w zakresie nieuregulowanym przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r., poz. 2383 ze zm.). Zgodnie z przepisami, wniosek zobowiązanego musi być uzasadniony ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, ale także może być uzasadniony względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi zobowiązanego. Nie istnieje jednak katalog sytuacji lub zdarzeń, które warunkowałyby bezwzględne udzielenie ulgi. Natomiast wprowadzone zmiany, w szczególności brak obowiązku pozostawienia zawiadomienia o parkowaniu pojazdu bez uiszczenia opłaty, brak prawidłowego oznaczenia SPP, jak i wezwania do uiszczenia opłat w wysokości kilkunastu tysięcy złotych dla poszczególnych osób, doprowadziły do wielu dramatów ludzkich, które każdorazowo wymagały indywidualnego podejścia do rozpatrywanej sprawy.

Kolejnym rodzajem spraw wymagającym zwiększonego nakładu pracy były sprawy dotyczące Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu, która w związku z prowadzoną działalnością likwidacyjną kopalń wniosła w roku 2024 o stwierdzenie nadpłaty w podatku od nieruchomości, korygując deklaracje podatkowe w zakresie stawki przewidzianej dla budynków oraz gruntów będących w jej posiadaniu. Spółka na terenie wielu gmin woj. śląskiego wyłączyła część nieruchomości z opodatkowania stawką przewidzianą jak dla działalności gospodarczej, a następnie zastosowała dla nich stawki jak dla budynków pozostałych wskazując, że prowadzi nie tylko działalność gospodarczą, ale również pozostałą działalność statutową – działalność likwidacyjną. W związku z powyższym, według Spółki nieruchomości powinny być wyłączone z opodatkowania podatkiem od nieruchomości jako związane z prowadzeniem z działalności gospodarczej i zastosowana powinna być wobec nich stawka dla budynków pozostałych. Rozpatrując szereg spraw dotyczących tego zagadnienia, Kolegium zajmowało w roku 2024 jednoznaczne stanowisko, wskazując między innymi na błędne utożsamianie przez Spółkę cechy

zarobkowości działalności gospodarczej z generowaniem zysku i wywodzeniem, że tylko czynności lukratywne są działalnością gospodarczą, a pozostałe obowiązki, które ustawa nakłada na każdorazowych właścicieli wygaszonych kopalni, nie są taką działalnością. Obowiązki te, zdaniem zespołu podatków, ciążą na podmiotach korzystających uprzednio ze środowiska i mogą być wykonane przez nie lub zlecone innym podmiotom. Likwidację danej kopalni wykonuje się w oparciu o plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego i stanowi to ostatni element prowadzenia działalności gospodarczej, mimo iż sam w sobie nie jest nastawiony na osiągnięcie zysku. Z faktu, że źródłem obowiązków związanych z likwidacją kopalni jest ustawa nie wynika, że jest to wykonywanie zadań publicznych. Przedsiębiorcy mają bowiem wiele ustawowo nałożonych obowiązków. Nie ma też znaczenia fakt dotowania działalności, skoro spółka jest jednoosobową spółką Skarbu Państwa i cała jej działalność – lukratywna i nielukratywna – jest ostatecznie finansowana z budżetu państwa. Przyjęcie stanowiska Spółki oznaczałoby, że cała działalność wydobywcza jest działalnością publiczną, a nie gospodarczą i powinna być opodatkowana najwyższą stawką jedynie w tej części, w jakiej jest dochodowa. Taka argumentacja naruszałaby zasadę równości gospodarczej podmiotów publicznych i prywatnych, a także równowagę rynku UE. Wobec niekorzystnego wyroku WSA w Gliwicach w sprawie o sygn. akt I SA/GI 1567/23 z dnia 3 lipca 2024 r., którym uchylono decyzję Kolegium utrzymującą w mocy decyzję organu podatkowego I instancji, Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach wniosło do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargę kasacyjną oraz zwróciło się do NSA o rozpoznanie sprawy poza kolejnością, z uwagi na wielość prowadzonych postępowań w tym zakresie. Wyrokiem NSA z dnia 31 stycznia 2025 r. sygn. akt III FSK 1350/24 uchylony został zaskarżony wyrok w całości, a skarga Spółki oddalona. Zatem wypracowane przez zespół podatków stanowisko w tym zakresie okazało się słuszne i zasadne.

4. Zespół ds. nieruchomości z problematyki dotyczącej aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego rozpatruje sprawy dotyczące:

1) aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego w związku ze zmianą wartości nieruchomości,

2) aktualizacji stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego.

W tym zakresie Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach wydaje:

- orzeczenia oddalające wniosek o ustalenie użytkownika wieczystego,
- orzeczenia ustalające nową opłatę z tytułu użytkowania wieczystego,
- orzeczenia ustalające stawkę procentową opłaty rocznej
- postanowienia zatwierdzające ugodę pomiędzy użytkownikiem wieczystym, a właścicielem gruntu.

Aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowych regulowana jest przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami i wynika ze zmiany wartości nieruchomości gruntowej oraz zmiany stawki procentowej tej opłaty.

Problemy orzecznicze wynikają przede wszystkim z:

- z wadliwych ustaleń stanu faktycznego i niekompletności dokumentacji, na podstawie której właściciel nieruchomości wypowiedział dotychczasową opłatę roczną lub stawkę procentową opłaty rocznej,
- z braków, którymi były obarczone wnioski inicjujące postępowania przed Kolegium – nie usunięte w toku postępowania przed właścicielem nieruchomości,

- wpływem spraw o skomplikowanych stanach faktycznych wynikających ze stosunków cywilnych ukształtowanych niepełnie przy ustanawianiu użytkownika wieczystego,
- brakiem korelacji pojęciowej wynikających z regulacji przepisów prawa miejscowego z pojęciami ustawowymi,
- nietypowości i skomplikowania stanów faktycznych wynikających z poszczególnych spraw wynikających z nawarstwienia nieuregulowanych na przestrzeni wielu lat elementów danego stosunku użytkownika wieczystego,
- rozbieżności interpretacyjnej judykatury,
- z bardzo dużej liczby spraw w związku ze zmianą przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami wywołaną dodaniem art. 189g i n. dotyczących sprzedaży nieruchomości na rzecz użytkownika wieczystego.

Trudności związane z rozpatrywaniem wniosków w sprawie aktualizacji opłaty wynikają bardzo często z niezrozumienia przez użytkownika wieczystego nieruchomości procedury tego postępowania, które tylko w niewielkim zakresie dopuszcza stosowanie k.p.a. Wnioski użytkowników wieczystych składane są za pośrednictwem organu wypowiadającego i w bardzo wielu przypadkach wymagają uzupełnienia. Kolegium w konsekwencji musi wzywać skarżących do uzupełnienia wniosku.

Czynności związane z uzupełnianiem wniosków oraz uzyskanie stanowisk rzeczoznawców majątkowych i oczekiwanie na oceny operatów szacunkowych dokonywane przez komisje przy stowarzyszeniach rzeczoznawców majątkowych znacznie wpływają na wydłużenie terminów załatwienia spraw.

Koniec roku to tradycyjnie okres nasilenia się wypowiedzeń dotychczasowych opłat rocznych, które muszą być doręczone do 31 grudnia, roku poprzedzającego ich obowiązywanie. Tym samym następuje kumulacja wpływu spraw w pierwszej połowie roku, od którego mają obowiązywać.

5. Zespół ds. nieruchomości z szeroko rozumianej problematyki związanej z nieruchomościami rozpatruje sprawy z zakresu:

- 1) udzielania zezwoleń na zajęcie pasa drogowego dróg publicznych,
- 2) wymierzania kar za zajęcie pasa drogowego dróg publicznych bez zezwolenia zarządcy drogi, z przekroczeniem terminu zajęcia określonego w zezwoleniu, o powierzchni większej niż określona w zezwoleniu,
- 3) nakładania obowiązku przywrócenia pasa drogowego dróg publicznych do stanu poprzedniego,
- 4) ustalanie warunków zajęcia pasa drogowego, warunków jego przywrócenia do stanu poprzedniego, a także wysokości opłaty w związku z awarią urządzenia obcego znajdującego się w pasie drogowym,
- 5) udzielania zezwoleń na lokalizowanie w pasie drogowym dróg publicznych urządzeń obcych oraz reklam,
- 6) wydawania zaświadczeń w przedmiocie prowadzonych postępowań dotyczących nieruchomości,
- 7) podziałów nieruchomości,
- 8) rozgraniczeń nieruchomości i kosztów postępowania rozgraniczeniowego,
- 9) przekształceń w prawo własności prawa użytkownika wieczystego gruntu,

- 10) sprostowania błędów pisarskich, rachunkowych oraz innych oczywistych omyłek w aktach własności ziemi wydanych na podstawie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. 1971.27.250),
- 11) stwierdzania na podstawie art. 200 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami nabycia z mocy prawa użytkowania wieczystego gruntów oraz własności budynków, innych urządzeń i lokali przez państwowe i komunalne osoby prawne oraz Bank Gospodarki Żywnościowej, które posiadały w dniu 5 grudnia 1990 r. grunty w zarządzie,
- 12) stwierdzenia nabycia prawa użytkowania nieruchomości zajmowanej przez rodzinny ogród działkowy na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych,
- 13) ustalenia dodatkowej opłaty rocznej z tytułu niezagospodarowania w terminie nieruchomości pozostającej w użytkowaniu wieczystym,
- 14) wydawania na podstawie ustawy o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. U. z 2025 r. poz. 6) postanowień ws. zaświadczeń potwierdzających przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntu w prawo własności, decyzji ustalających wysokość lub okres wnoszenia rocznej opłaty przekształceniowej, oraz decyzji ustalających opłatę jednorazową lub kwotę należną do zapłaty po zastosowaniu bonifikaty,
- 15) wydawanie decyzji ws. przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w trybie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (Dz. U. z 2024 r. poz. 900)
- 16) ustanawiania trwałego zarządu w trybie art. 43 i n. ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- 17) aktualizacja i ustalenie opłat i stawek procentowych z tytułu trwałego zarządu w trybie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- 18) przyznania własności w trybie art. 118 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- 19) przeniesienia własności działki i ustanowienie służebności w trybie art. 6 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o zmianie ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin oraz o zmianie ustawy o podatku rolnym,
- 20) stwierdzania nabycia przez Skarb Państwa własności nieruchomości albo użytkowania wieczystego w trybie art. 9 ust. 2i ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym,
- 21) egzekucji obowiązków w sprawach ww.

Najważniejsze problemy jakie napotkano w działalności orzeczniczej są związane:

- z rozbieżnością w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawach stwierdzenia nabycia prawa użytkowania przez stowarzyszenie ogrodowe prowadzące rodzinny ogród działkowy w sytuacji wcześniejszego oddania nieruchomości w użytkowanie wieczyste;
- z problematyką zmiany decyzji w sprawie zezwolenia na zajęcie pasa drogowego powodowanej zmianą uchwał ustalających stawki opłat za zajęcie pasa drogowego;
- ze zwiększoną liczbą spraw rozpatrywanych w trybach nadzwyczajnych;
- z rozbieżnością w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych dotyczącym podziałów nieruchomości;
- ze stosowaniem art. 127 § 1a k.p.a. w odniesieniu do decyzji organów I instancji zawierających klauzule dodatkowe - warunki;

- z nieprawidłowo ustalonym stanem faktycznym przez organ I instancji w zakresie dotyczącym przesłanek nałożenia na dany podmiot kary za zajęcie pasa drogowego - a przez to w wypadku ponownego rozpatrywania przez Kolegium pojawiają się trudności dowodowe związane z ustaleniem stanu faktycznego z uwagi na zakończenie jego zajęcia przez sprawcę. Kolegium jako organ odwoławczy rozstrzygający sprawę po raz drugi prowadzi postępowanie, gdy dany pas drogowy nie jest już zajęty.

6. Zespół ds. komunikacji i działalności gospodarczej rozpatruje z problematyki komunikacji, zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, działalności gospodarczej sprawy z zakresu:

- 1) nadzoru nad przyznawaniem uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych,
- 2) nadzoru nad wykonywaniem uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych (w szczególności cofnięcia uprawnień do prowadzenia pojazdów, skierowania kierowców na badania lekarskie, psychologiczne, kontrolne sprawdzenie kwalifikacji);
- 3) dokumentów dotyczących prowadzenia pojazdów mechanicznych (w szczególności zatrzymania prawa jazdy, wydania i wymiany dokumentu);
- 4) unieważnienia egzaminów na prawo jazdy,
- 5) skreślenia instruktora prawa jazdy z ewidencji instruktorów;
- 6) kosztów związanych z usuwaniem pojazdów z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym w zakresie nakładania na byłych właścicieli pojazdów obowiązku zapłaty kosztów związanych z usuwaniem, przechowywaniem, oszacowaniem, sprzedażą lub zniszczeniem pojazdu powstałych od momentu wydania dyspozycji jego usunięcia do zakończenia postępowania;
- 7) ulg w spłacie zobowiązań publicznoprawnych dotyczących m.in. kosztów związanych z usuwaniem pojazdów z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym i administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezawiadomienia w terminie starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu, a także niezłożenia wniosku o rejestrację pojazdu w ustawowym terminie;
- 8) egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym dotyczących rozpatrywanych spraw;
- 9) wynagrodzenia za dozór i przechowywanie pojazdu usuniętego z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym;
- 10) rejestracji pojazdów;
- 11) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezawiadomienia w terminie starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu, a także niezłożenia wniosku o rejestrację pojazdu w ustawowym terminie;
- 12) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezwrócenia w terminie blankietów profesjonalnych dowodów rejestracyjnych, profesjonalnych dowodów rejestracyjnych oraz profesjonalnych tablic (tablicy) rejestracyjnych;
- 13) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niewypełnienia obowiązków określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-6 oraz ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 756 z późn. zm.);
- 14) administracyjnych kar pieniężnych z tytułu naruszenia obowiązku prowadzenia wykazu pojazdów używanych w ruchu drogowym z wykorzystaniem profesjonalnego dowodu rejestracyjnego i zalegalizowanych profesjonalnych tablic rejestracyjnych w systemie teleinformatycznym obsługującym centralną ewidencję pojazdów;

- 15) sprawy licencji i zezwoleń na wykonywanie transportu drogowego w zakresie przewozu osób, w tym nakładania kar administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym;
- 16) wygaszenia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 17) cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- 18) nadzoru nad agencjami zatrudnienia na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 19) cofnięcia uprawnień diagnosty;
- 20) nadzoru nad prowadzeniem ośrodków szkolenia kierowców;
- 21) orzekania o utracie dobrej reputacji w trybie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym;
- 22) wykreślenia z rejestru żłobków i klubów dziecięcych

Z ww. spraw największą liczbę stanowią sprawy dotyczące nakładania administracyjnych kar pieniężnych z tytułu niezawiadomienia w terminie starosty o nabyciu lub zbyciu pojazdu, oraz niezłożenia wniosku o rejestrację pojazdu w ustawowym terminie.

Rozstrzyganie ww. spraw napotykało nie tylko na dotychczas istniejące trudności wynikające z rozbieżnej wykładni przepisów prawa regulujących tę materię spraw oraz administracyjnych kar pieniężnych, brak ukształtowanej linii orzecniczej sądów administracyjnych, lecz także na trudności związane ze zmianą stanu prawnego w zakresie regulującym ww. problematykę, dokonaną ustawą z dnia 7 lipca 2023 roku o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz. U. poz. 1394 ze zm.). Utrudnieniem w stosowaniu obowiązujących od dnia 1 stycznia 2024r. nowych regulacji prawnych w zakresie kar pieniężnych z tytułu niezawiadomienia w ustawowym terminie starosty o zbyciu pojazdu oraz niezłożenia w ustawowym terminie wniosku o rejestrację pojazdu jest problem związany z ustaleniem organu właściwego do załatwienia sprawy w przypadku, gdy stronami postępowania są osoby zamieszkałe na terenie różnych powiatów, które ponoszą odpowiedzialność solidarną, a także brak możliwości stosowania instytucji odstąpienia od nałożenia kary, wynikający z art. 140n ust. 6 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1047 z późn. zm.). Od dnia 1 stycznia 2024r. obowiązuje bowiem przepis, który stanowi, że „Do kar pieniężnych, o których mowa w art. 140ma i art. 140mb, przepisów art. 189d-189f ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego nie stosuje się”. Powyższe oznacza, że w postępowaniu w sprawie nakładania kar w związku z niewykonaniem w terminie obowiązku złożenia wniosku o rejestrację czy dokonania zawiadomienia o zbyciu pojazdu - wyłączono stosowanie instytucji prawnych (takich jak: miarkowanie kary, działanie siły wyższej, odstąpienie od nakładania kary), które umożliwiałyby organom administracji publicznej uwzględnianie przy wydawaniu decyzji w sprawie nakładania kar podnoszonych przez strony szczególnych okoliczności sprawy, uniemożliwiających im wykonanie obowiązku w terminie. Utrudnieniem w stosowaniu regulacji prawnych w zakresie kar pieniężnych jest także brak regulacji prawnych dotyczących liczenia terminów materialnych. W kontekście powyższych uwag zwrócić należy uwagę także na fakt, że wprowadzając z dniem 1 stycznia 2024r. obowiązek rejestracji pojazdów w terminie 30 dni od dnia ich nabycia (art. 73aa ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym), jednocześnie uregulowano, że w przypadku nabycia pojazdu w drodze spadku termin ten biegnie od dnia prawomocnego orzeczenia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia. Rozpatrując przedmiotowe sprawy Zespół niejednokrotnie zauważał, że spadkobiercy nie mogli dotrzymać terminu na złożenie wniosku

o rejestrację pojazdu z przyczyn leżących po stronie sądu (oczekiwanie na wydanie i doręczenie prawomocnego postanowienia spadkowego).

Ponadto, spośród rozstrzyganych w Zespole spraw do szczególnie trudnych i wymagających zwiększonego czasu na załatwienie z uwagi na skomplikowany stan faktyczny i prawny oraz wątpliwości orzecznicze wynikające z rozbieżnego orzecznictwa sądowno-administracyjnego zaliczyć należy sprawy dotyczące: rejestracji pojazdów; kosztów związanych z usuwaniem pojazdów z drogi publicznej w trybie art. 130a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym; wykreślenia agencji zatrudnienia z rejestru agencji zatrudnienia; unieważnienia egzaminów na prawo jazdy; cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych; cofnięcia uprawnień diagnosty.

7. Z problematyki dostęp do informacji publicznej:

Poszczególne przepisy ustawy o dostępie do informacji publicznej podlegały dalszemu obudowaniu orzecznictwem sądów administracyjnych, co służy jednolitości orzeczniczej organów administracji oraz sądów. Działalność orzecznicza SKO w Katowicach w przedmiocie dostępu do informacji publicznej, jak zawsze (także w 2024 r.) przebiegała dwutorowo. Z jednej strony Kolegium Odwoławcze pełniło rolę organu wyższego stopnia, z drugiej strony, Prezes Kolegium był podmiotem do którego, jako dysponenta informacji występowano z wnioskami o udostępnienie informacji publicznej. W postępowaniach odwoławczych, dotyczących odmowy dostępu do informacji publicznej, kwestią najistotniejszą była definiowanie informacji publicznej, jako przetworzonej oraz ewentualnie ocena czy po stronie wnioskodawcy istnieje szczególnie istotny interes publiczny aby taką informację udostępnić. Nadto odmowy dostępu do informacji publicznej, przez organy pierwszej instancji opierały się o powoływanie się na tajemnice ustawowo chronione oraz tajemnice przedsiębiorcy i ochronę prywatności osób fizycznych. Znaczna część decyzji organów pierwszych instancji, od których wniesiono odwołanie, została przez Zespół orzeczniczy SKO (jak w poprzednich latach) uchylona do ponownego rozpatrzenia, ze spostrzeżeniem, że dysponenti informacji nadużywają kwalifikacji żądanej informacji jako przetworzonej, bez szczegółowego wykazania na czym to przetworzenie miałoby polegać, bez wskazania zakresu dokumentów wymagających ewentualnych analiz ich treści. Z drugiej strony należy wskazać, że wnioski o udostępnienie informacji publicznej, coraz częściej są wielowątkowe (złożone) i dotyczą udostępnienia coraz liczniejszych kopii dokumentów (w tym decyzji, postanowień, umów, faktur, itp.). Procedura dostępu do informacji publicznej, w coraz liczniejszych przypadkach nadużywana jest do gnębienia dysponentów informacji i zmuszania ich do coraz większego zaangażowania w postępowania dotyczące udostępniania kolejnych i kolejnych dokumentów, udzielania wyjaśnień itp. Powyższe okoliczności prowadzą do tego, że coraz liczniej (w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego) tworzone są specjalistyczne stanowiska lub większe jednostki organizacyjne dedykowane procedurze dostępu do informacji publicznej. W Kolegium prowadzono także postępowania związane z wnioskami kierowanymi do niego jako dysponenta informacji publicznych. Najczęściej wnioski te (jak w latach ubiegłych) dotyczy udostępnienia określonych decyzji administracyjnych lub postanowień tego organu, ale także znajdowały się wnioski zawierające żądania udostępnienia informacji związanych bieżącym funkcjonowaniem (zamówienia publiczne, wynagrodzenia, sprawozdawczość, itp.). Okres sprawozdawczy był kolejnym w którym nasilone były kierowania do SKO w Katowicach w trybie dostępu do informacji publicznej (przede wszystkim przez kancelarie prawne, ale

również przez Krajowy Zespół Nieruchomości), wniosków mających ułatwić wnioskodawcy ustalenie stanów prawnych określonych nieruchomości (zwłaszcza na obszarach inwestycyjnych), poprzez próbę pozyskania informacji czy w przeszłości w tym organie były prowadzone określone czynności orzecznicze związane z tymi nieruchomościami i jaki był ewentualnie ich rezultat. Specyfika postępowania związanego z udostępnieniem informacji publicznej polegająca na stosunkowo krótkim terminie załatwienia sprawy (do 14 dni), co w połączeniu z koniecznością analizy obszernej treści dokumentów chronionych przez organ pierwszej instancji (dokumentacja finansowa, techniczna, umowy, itp.), wymaga szczególnej koncentracji pracy. Nadto zważywszy na odformalizowany sposób składania wniosków o udostępnienie informacji publicznej, nadal częstym zjawiskiem było to, że odwołania składane były z brakami formalnymi (np. bez podpisu osoby wnoszącej odwołanie, bez pełnomocnictwa, itp.), co wymaga od Kolegium przed merytorycznym badaniem sprawy (odwołania) podejmowania dodatkowych czynności wstępnych. Powyższa uwaga dotyczy również składanych do Kolegium Odwoławczego (jak dysponenta) wniosków o udostępnienie informacji, gdyż wnoszone są one generalnie przez osoby anonimowej, bez podpisu wnioskodawcy, poprzez pocztę e-mailową. Wszystkie to okoliczności wymagają przed ewentualnym wydaniem decyzji, przeprowadzania dodatkowych czynności uzupełniających.

8. Z problematyki spraw ogólnych:

W roku 2024 Zespół orzekający w sprawach kwalifikowanych jako „ogólne”, tak jak w poprzednich latach generalnie zajmował się w tematyką dotyczącą: dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników, ochrony zwierząt, dofinansowaniem ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, świadczeń określonych w ustawie o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (w kontekście zwrotu dofinansowania kwalifikowanego przez organy pierwszej instancji jako nienależne), stypendiów dla uzdolnionych dzieci i młodzieży, stypendiów dla twórców kultury, czy też stypendiów sportowych rozpatrywano także wszelkie sprawy nietypowe i pojedyncze, których nie można przypisać do pozostałych zespołów orzeczniczych SKO w Katowicach (np. umorzenie należności za pobyt w izbie wytrzeźwień, odwołania od „decyzji” o przydziale lokali mieszkaniowych, odmowa wydania zaświadczenia, nałożenia grzywny, itp.). Część spraw związanych z orzekaniem w zakresie „Spraw ogólnych” wymaga ich rozpatrzenia w krótszych niż ogólnie przyjęte terminach (np. 7 dni – odebranie zwierzęcia) lub wymagało koncentrowania czynności rozpoznawczych celem szybkiego załatwienia spraw, szczególnie w tematyce związanej z pomocą osobom niepełnosprawnym lub zwrotu świadczeń covidowych przez pracodawców, którzy pobrali je wcześniej nienależnie.

PROFES
Sędzią w składzie orzekającym
prof. dr hab. Grzegorz Juszczyca

